

SAYONARA

TRAGIKOMEDIE

**(versie voor 2 dames)
(zonder pauze)**

door

Eddy Van Ginckel

EERSTE SCENE

Plaats van handeling: bank op een rustig plekje op een kerkhof.

Jardin: een (of meerdere) houten kruisje, dat een graf aangeeft

Midden: een parkbank, een vuilbakje.

Een oude vrouw, Fernanda, komt op jardin, stopt bij het kruisje, een ingetogen moment, zij legt een rode roos neer, kijkt minzaam naar het graf, schuifelt dan verder tot bij de parkbank en gaat zitten. Fernanda is 'netjes' gekleed. Even later komt een andere oude vrouw, Rosalie, aangewandeld cour, zij gaat eveneens op de bank zitten. Rosalie draagt 'vrijetijds' kledij.'

ROSALIE

Dag madame.

(FERNANDA knikt)

Niet veel volk op 't kerkhof vandaag, hé?

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

Ik heb ook lang getwijfeld of ik wel zou gaan. Vanmorgen zag het er helemaal niet goed uit.

FERNANDA

(geen reactie, een stilte)

ROSALIE

Pas op, voor mij moet het geen dertig graden zijn.

FERNANDA

(geen reactie, een stilte)

ROSALIE

Met twintig ben ik al content. Meer moet dat niet zijn. Anders zit ge toch maar te puffen. Juist, hé? Vroeger kon ik anders heel goed tegen de warmte. Voor mij kon het nooit heet genoeg zijn. Bakken en braden, zoals ze zeggen. Als ik de zon zag, dan ging ik erin liggen. Alle dagen als ik kon. En ik verbrandde nooit. Mijne man wel, hoor. Na vijf minuten zag die al zo rood als een tomaat. *(alweer een stilte)* Kunt u goed tegen de zon?

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

Ja, ik zeg het... de ene mens tegen de andere...

FERNANDA

Tja...

ROSALIE

Ik ben eens curieus wat voor weer het nu aan de zee is. Verleden week ben ik naar Blankenberge geweest met de trein. Ja, een auto heb ik niet meer. Die heb ik verkocht. Als ik ergens naartoe ga, pak ik altijd het openbaar vervoer. Als ge gepensioneerd zijt, is dat een stuk goedkoper dan met de auto. Juist, hé? En nooit geen parkeerproblemen. Probeer in Blankenberge maar eens in het seizoen uw auto kwijt te geraken. Ik hou van het openbaar vervoer. De liefde is niet altijd wederzijds, maar ja,... *(stilte)*

Ik had een weekend geboekt, maar ik heb er niet veel aan gehad. Twee dagen aan een stuk heeft het pijpenstelen geregend. Ik ben niet verder geraakt dan de bar van het hotel. En daarvoor gaat een mens nu toch niet naar de zee, hé?

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

Ja, watte... regenen... Hier in België is dat nogal iets met het weer. De ene dag is het dertig graden en twee dagen nadien moet ge een dikke trui en een sjaal aandoen. Ik heb eens gelezen dat België en Holland de enige twee landen zijn waar dat ge vier seizoenen per week kunt meemaken.

(stilte)

Ik zeg het nog: voor mij moet het geen dertig graden zijn.

(stilte)

En dan zijn ze altijd maar bezig over de opwarming van de aarde. Dat snap ik helemaal niet. Vroeger was het volgens mij veel warmer in de zomer. Die warme zomers van vroeger, dat ziet ge nu niet meer. Maar toch blijven ze doorzagen over de opwarming van de aarde. Vindt gij dat niet eigenaardig?

FERNANDA

Weet ge wat ik eigenaardig vind? Dat mensen altijd over het weer beginnen. Er zijn duizend onderwerpen waarover ze kunnen klappen, maar toch beginnen ze altijd over het weer te zeveren. Vind u dat niet eigenaardig?

ROSALIE

Wilt ge nu geloven dat ik daar nog nooit bij heb stilgestaan?

FERNANDA

Wel, dan moet ge dat eens doen.

ROSALIE

Ja, ge kunt gelijk hebben...

(een lange stilte, FERNANDA neemt een boek uit handtas en begint in stilte te lezen)

Dat heb ik vroeger ook veel gedaan. Op mijn gemak een boekje lezen, terwijl ik in de zon zat. In mijn bed lukte dat niet. Ge hebt mensen die uren kunnen lezen in hun bed. Ik niet. Na twee bladzijden viel ik altijd in slaap. Op de trein heb ik het ook eens geprobeerd, maar dat was hopeloos. Lezen kon ik alleen als die trein stilstond. Eens dat hij begon te rijden, werd ik altijd zeeziek als ik iets wilde lezen. Al die letters begonnen te dansen. Stom, hé? Naar 't schijnt zijn er meer mensen die dat hebben... Afijn, ja... De laatste tijd lees ik zoveel niet meer. Als ik tien minuten zit te lezen, dan beginnen mijn ogen te pikken.

FERNANDA

(zonder opkijken)

Dan moet ge eens naar de oogmeester gaan.

ROSALIE

Misschien wel. Mijne man zei dat ook dikwijls. "Rosalie," zei hij, "ge moet eens naar een goede oogmeester gaan en u een goede leesbril laten voorschrijven." Maar ja, dat is er nooit van gekomen. Ik dacht altijd dat het wel vanzelf zou over gaan. Ik heb het alleen maar als ik zit te lezen. Voor de rest heb ik er geen last van.

(een stilte, dan haalt zij een leesbril uit haar handtas)

Dit leesbrilletje heb ik gekocht in 't Kruidvat. Twee euro, 65

FERNANDA

Uw ogen moet ge goed soigneren.

ROSALIE

Jaja, dat zal wel zijn...

FERNANDA

Met een brilletje van nog geen drie euro doet ge uw ogen naar de knoppen.

ROSALIE

Ik denk eerder dat het te maken heeft met ouder worden.

FERNANDA

Ook ja. Maar een goeie leesbril kan zeker geen kwaad.

ROSALIE

Ja... ge zult wel gelijk hebben...

(stilte, dan haalt Rosalie een klein papieren zakje uit haar handtas)

Gij eentje?

FERNANDA

Wablief?

ROSALIE

Moet gij een spinneke hebben?

FERNANDA

Een spinneke?

ROSALIE

Het zijn smoelentrekkers.

FERNANDA

Neen, dank u.

ROSALIE

(stopt er een in haar mond) Amai mijn oor... het zijn er straffe... Echt geen spinneke hebben?

FERNANDA

Dat is slecht voor mijn suiker.

ROSALIE

Ja, dat zal wel... Ze zijn anders niet zo zoet...

FERNANDA

Hé?

ROSALIE

Grapje.

(stilte)

Wat zijt ge aan 't lezen?

FERNANDA

Interesseert u dat?

ROSALIE

Niet bepaald, neen.

FERNANDA

Waarom vraagt u het dan?

ROSALIE

Oeioei... sorry, hé... *(stilte)* Maar ge hebt gelijk. Gij hebt geen smoelentrekker nodig.

FERNANDA

Alles begint met respect, madame.

ROSALIE

Respect?

FERNANDA

Inderdaad.

ROSALIE

Allee vooruit...

(stilte)

Respect, begot...

FERNANDA

Mag ik u een voorstel doen, madame?

ROSALIE

Zolang het maar geen 'grensoverschrijdend' voorstel is.

FERNANDA

Waarom gaat u niet op een andere bank zitten?

ROSALIE

Dat zou ik aan u ook kunnen vragen.

FERNANDA

Ik zat hier eerst.

ROSALIE

En dan? Zit ik in uw weg of zo?

FERNANDA

Ik probeer een beetje te genieten van de stilte, madame. Dit is één van de weinige plekken in de stad waar het nog écht stil is. Hoor eens. Ge hoort hier niks. Dat is een stilte om te respecteren.

ROSALIE

Ge zult wel gelijk hebben...

(een stilte, dan haalt ROSALIE een zakflesje boven en neemt een slokje. Zij merkt dat FERNANDA het gezien heeft)

Ook een slokje?

FERNANDA

Neen, ik drink niet.

ROSALIE

Ik ook niet. Maar zo'n slokje kan soms deugd doen. Echt niet?

FERNANDA

Ik kan niet tegen de geur van alcohol.

ROSALIE

Allee vooruit...

(stilte)

Ik denk dat ik morgen eens een natte spons en een zeemlap meebreng, om die steen proper te maken. Een natte spons, dat is gemakkelijk. Dan moet ge niet naar de kraan lopen. Eigenlijk stom dat ze dat kraantje helemaal aan de andere kant van 't kerkhof hebben gezet. Voor een lekje water moet ik bijna vijfhonderd meter lopen. Ja, mijne man ligt helemaal op het einde, achter het columbarium.

(stilte)

Mijne man is al tien jaar dood.

(stilte)

Is uwe man ook...eu...?

FERNANDA

Ja.

ROSALIE

Al lang?

FERNANDA

Drie maanden.

ROSALIE

Drie maanden? Oeis...

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

Neen, niks... dat is nog een verse wonde, hé meiske.

FERNANDA

Hij ligt daar. *(zij wijst naar het graf)*

ROSALIE

Och god... hier vlakbij. Dat is chance hebben.

FERNANDA

Chance?

ROSALIE

Allee ja, chance niet natuurlijk. Ik bedoel: dat is vlak bij die bank hier. Dan moet ge niet ver lopen.

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

In 't begin is dat zwaar. Ge moet het mij niet vertellen. Allemaal meegemaakt. En iedereen die klaar staat om u te helpen... "Als er iets is, Rosalie, ge weet het, hé. Als we met iets kunnen helpen, dan geeft ge maar een belletje." Tot ge durft bellen, dan hebben ze allemaal iets aan de hand. En dan ziet ge direct hoeveel vrienden ge in feite hebt. Dat zijn er nog niet al te veel.

(stilte)

Drie maanden, begot...

(stilte)

Waaraan is hij gestorven?

FERNANDA

Madame, alstublieft, ik heb geen zin om erover te klappen.

ROSALIE

Oké, oké... ik begrijp dat.

(stilte)

Als ge niks wilt zeggen, dan zegt ge niks, hé.

(stilte)

Ik zeg het nog, als ge echt niks wilt zeggen, dan zegt ge niks...

FERNANDA

Juist.

ROSALIE

Ik heb dat ook gehad. Dat heeft heel lang geduurd eer ik er met iemand over wilde klappen. Ik kropte alles op. Pas op, dat is niet goed. Als ge alles opkropt, dan wreekt dat zich op één of andere manier. Bij mij sloeg dat op mijn maag. Toen Luc nog leefde had ik nooit last van mijn maag. Ik kon alles eten.

FERNANDA

Madame, alstublieft...

ROSALIE

Wat?

FERNANDA

Kunt u nu geen vijf minuten uw mond houden?

ROSALIE

Oké, het is goed. Ik begrijp dat. Ik zal zwijgen.

(stilte)

Neen, neen, ik begrijp dat.

(stilte)

Ik begrijp dat zelfs heel goed...

FERNANDA

(sluit haar boek)

Het was gewoon geen goed idee om hier een boek te lezen.

ROSALIE

Ik heb toch gezegd dat ik zou zwijgen?

FERNANDA

Dat is het niet.

ROSALIE

Als ge erover wilt klappen? Ik kan goed luisteren.

FERNANDA

Ik wil niet klappen. Ik wil alleen maar rust. Verstaat u dat dan niet?

ROSALIE

Nu zijt ge aan 't overdrijven.

FERNANDA

Ik denk het niet, madame.

ROSALIE

Zegt maar Rosalie.

FERNANDA

Rosalie? Zoals in,... 'Rosalie niemand'?

ROSALIE

Jep.

FERNANDA

Ik denk dat ik maar eens naar huis ga.

ROSALIE

Een leeg huis? Denkt ge dat het daar beter is?

FERNANDA

Dat weet ik niet.

ROSALIE

Wel dan?

(stilte, zij bekijkt Fernanda)

Volgens mij stond u vroeger in 't onderwijs. Juist?

FERNANDA

Hoe komt u daar nu bij?

ROSALIE

Ik had dat direct gezien.

FERNANDA

Ik heb nooit in 't onderwijs gestaan.

ROSALIE

Neen? Dat kan niet.

FERNANDA

Ik heb nooit in 't onderwijs gestaan.

ROSALIE

Ik vind anders dat u daar écht een kop voor hebt. Ik zie u zo voor de klas staan.

FERNANDA

Is er iets verkeerd met mijn kop misschien?

ROSALIE

Bijlange niet. Maar gij hebt echt zo'n typische kop van iemand die in de school voor een klas staat.

FERNANDA

Ik heb altijd op een bank gewerkt.

ROSALIE

Serieus?

FERNANDA

Gelooft ge mij niet?

ROSALIE

Op een bank, begot... Een hele dag centen tellen? Dat had ik nu echt niet in u gezien... Ik zou gezworen hebben dat gij... allee vooruit.

FERNANDA

Is het uw gewoonte om mensen in hokskes te plaatsen?

ROSALIE

Tussen hokskes?

FERNANDA

Die is zo, en die is zo. Gewoon op 't zicht? Vind u dat niet belachelijk?

ROSALIE

Weet ge wat ik belachelijk vind? Neen, laat maar, ik ga mij hier niet opwinden.

FERNANDA

Zeg het maar. U bent nu toch bezig.

ROSALIE

Ge zijt kwaad, hé?

FERNANDA

Kwaad? Hoe komt u daarbij?

ROSALIE

Ge zijt kwaad. Geef het maar toe.

FERNANDA

Ik ben niet kwaad.

ROSALIE

Neen? Lees dan maar voort in uw boekske.

FERNANDA

Boekske? Dat is grote literatuur, madame. Maar dat zegt u waarschijnlijk niet veel?

ROSALIE

Waarom? Denkt ge misschien dat ik niet kan lezen?

FERNANDA

Het zou mij niet verbazen.

ROSALIE

Voilà! Nu doet ge het zelf!

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

De mensen tussen hokskes plaatsen.

FERNANDA

(zucht en begint terug in het boek te lezen)

ROSALIE

Welja! Verstop u maar in dat boekske. Maar vroeg of laat zult ge het onder ogen moeten zien.

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

Dat ik hier blijf zitten en niet van plan ben om weg te gaan.

FERNANDA

Wilt ge er nu mee stoppen!!

ROSALIE

Met plezier.

(pakt zakflesje en neemt een slokje)

FERNANDA

En voor mijn part drinkt ge u te pletter!

ROSALIE

Zeker en vast!!

(een lange stilte)

Onnozel, hé?

FERNANDA

Wat nu weer?

ROSALIE

Vanmorgen was het aan 't regenen en nu komt de zon er door.

(Rosalie gaat 'gemakkelijk' zitten en sluit de ogen)

(een stilte)

FERNANDA

U gaat hier toch niet zitten slapen?

ROSALIE

Ik ga dat proberen.

FERNANDA

U meent dat?

ROSALIE

Ssst... ik probeer na te denken... en dat is niet gemakkelijk met u in de buurt.

(lange stilte)

Wel, ge hebt gelijk. Het is hier inderdaad stil. Veel stiller dan in het park. Hebt ge daar al eens op een bank gezeten? Dat moet ge eens doen op een woensdagmiddag. Dan weet ge niet wat ge meemaakt. Ze hebben daar nu een nieuwe speeltuin gebouwd. Mensenlief. Een lawaai. Dat houdt ge niet voor mogelijk. Daar moet ge uw ogen niet toedoen, zenne. Gekrijs, geroep... jongens, jongens... Ik zal u de volgende keer eens meenemen. Alleen als ge braaf zijt natuurlijk. Stoute kindjes neem ik niet mee naar de speeltuin.

(stilte)

Pssst,... pssst,.. Mag ik eens iets vragen? Waarom staat er geen steen op dat graf?

FERNANDA

Ik ben aan 't lezen.

ROSALIE

Een houten kruisje, begot. Als ik van u was, dan zou ik daar toch iets anders opzetten.

FERNANDA

U werkt mij enorm op de zenuwen, weet u dat?

ROSALIE

Een schone steen is natuurlijk niet goedkoop. Maar als ge altijd op een bank hebt gewerkt, dan moet dat er toch af kunnen, volgens mij.

FERNANDA

Gaat u mij nu zeggen wat ik al dan niet op het graf van mijne man moet zetten? Dat zijn toch mijn zaken, zeker?

ROSALIE

Natuurlijk, natuurlijk... Ik vroeg het mij alleen maar af, dat is alles.

FERNANDA

Als u het toch wilt weten: mijn kinderen gaan daarvoor zorgen; maar ze willen een echt familiegraf waar al vooraf al ons namen op staan; ook die van hen. Ja, dat kost wat meer natuurlijk, maar als zij dat willen betalen...

ROSALIE

Ja, rekent vooral op uw kinderen.

FERNANDA

Als zij iets beloven, dan doen ze het ook.

ROSALIE

Jaja, dat zal wel...

ROSALIE

Hoeveel kinderen hebt ge?

FERNANDA

Twee jongens.

ROSALIE

Serieus??!! Allee gij... ik ook. Dat wilt ook lukken, hé?
(stilte, dan probeert Rosalie de titel van het boek te lezen)
Amai...hoe oud is dat boek? Simon Carmiggelt, begot...
Die is allang dood, hé?

FERNANDA

Ja.

ROSALIE

Nen Hollander.

FERNANDA

Ja.

ROSALIE

Maar wel ne plezante, naar 't schijnt.

FERNANDA

Ja...

ROSALIE

Dat had ik nu echt niet in u gezien.

FERNANDA

O neen? Wat had ik dan moeten lezen?

ROSALIE

Tolstoi, Dostojevski... maar nu toch Carmiggelt niet, die is veel te plezant...

FERNANDA

Ik denk dat ik nu maar beter naar huis ga.

ROSALIE

Ge hebt gelijk.

FERNANDA

(recht) Daar laten ze me tenminste met rust.

ROSALIE

Jaja, dat zal wel zijn...

FERNANDA

Geniet nog van uw bank, madame.

ROSALIE

Zeg maar Rosalie.

FERNANDA

Goedemiddag, madame.

(FERNANDA af)

ROSALIE

(wacht tot FERNANDA weg is, staat dan recht en wandelt tot bij het graf)

Ouwe zaag...

(ROSALIE af)

(lichten faden out, einde eerste scène)

TWEEDE SCENE

(ROSALIE komt op, stapt naar de bank en gaat zitten. Zij kijkt even rond, besluit dan om op het andere uiteinde te gaan zitten – waar voordien FERNANDA zat. Zij glimlacht, heeft blijkbaar binnenpretjes. Na een poos komt FERNANDA aangewandeld. Zij merkt dat ROSALIE op 'haar' plaats zit. Een beetje onwennig gaat zij eveneens zitten)

ROSALIE

Dag madame.

(FERNANDA reageert niet, er volgt een stilte, ROSALIE merkt dat FERNANDA niet in haar nopjes is met haar zitplaats en heeft er lol in)

Amai, amai... Als ge nu uw eigen gezicht zou kunnen zien...

FERNANDA

Wat is er met mijn gezicht?

ROSALIE

Niks, niks, niks.

(een stilte, ROSALIE doet haar best om haar lach te onderdrukken)

FERNANDA

Zit u mij nu uit te lachen?

ROSALIE

O neen, ik zou niet durven.

(een stilte)

Godverdomme. *(FERNANDA kijkt even)*

Vergeeten. En ik had alles klaargelegd op tafel. Erg, hé?

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

Ik ben het vergeten, gewoon vergeten. *(FERNANDA begrijpt het niet)*

Mijn spons en zeemlap. Ik wou vandaag de steen van mijne man gaan kuisen. En nu vergeet ik toch dat zakje zeker. Is dat nu niet erg? Ik zet het speciaal klaar op tafel en dan vergeet ik het mee te pakken.

FERNANDA

Ga het dan halen.

ROSALIE

Och, dan doe ik het morgen wel.

FERNANDA

Ge moogt nooit uitstellen tot morgen, wat ge vandaag kunt doen.

ROSALIE

Ik heb dat anders horen zeggen: ge moogt nooit vandaag doen wat ge morgen door iemand anders kunt laten doen, maar soit,... op één dag zal het nu niet meer steken.

FERNANDA

Ik zou het gaan halen.

ROSALIE

Ja?

FERNANDA

Dan moet ge daar morgen niet meer aan denken.

ROSALIE

Ge kunt gelijk hebben... Ja, de laatste tijd gebeurt me dat meer, dat ik dingen begin te vergeten. Da's ook ouder worden, zeker? Ik snap het eigenlijk niet goed. Ik steek dat sponsje en die zeemlap in een plastieken zakje, ik zet het klaar op tafel en dan ga ik door zonder zakje... Stom. Wat heb ik dan nog gedaan? Mijn jas aangetrokken... mijn schoenen... O ja, nu weet ik het. Dan ben ik pipi gaan doen. Dat is juist. En dan had ik geen erg meer in dat zakje en ben ik zo naar buiten gegaan. Ja, terwijl ge pipi zit te doen, denkt ge niet meer aan de dingen die ge wilt meenemen. Op onze leeftijd zijt ge al blij dat ge niet in uw broek hebt gedaan.

(stilte)

Gij nooit last van uw geheugen?

FERNANDA

Bij mijn weten niet.

ROSALIE

Dan hebt gij chance.

FERNANDA

Waarschijnlijk.

ROSALIE

Dat zal wel zijn.

(stilte)

Ge zijt er niet goed van, hé?

FERNANDA

Van wat?

ROSALIE

Dat ik op uw plaats ben gaan zitten?

FERNANDA

Hoe bedoelt ge?

ROSALIE

Haha! Hoe bedoelt ge? Allee kom, nu niet zwanzen. Ge voelt u al heel de tijd ongemakkelijk, omdat ik aan deze kant ben gaan zitten.

FERNANDA

Dat zal niet zijn.

ROSALIE

Geef het maar toe. Ik zie het aan uw gezicht.

FERNANDA

Alstublieft, zeg.

ROSALIE

Ik weet nu toch wel wat ik zie, zeker.

FERNANDA

Dat is belachelijk.

ROSALIE

Welja, dat is belachelijk. Het is belachelijk dat gij dat niet wilt toegeven.

FERNANDA

Wat zou ik moeten toegeven?

ROSALIE

Dat gij u nu ongemakkelijk voelt.

FERNANDA

Wie zegt dat? Ik voel mij helemaal niet ongemakkelijk.

ROSALIE

Maar jawel! Ik zie het aan uw gezicht.

FERNANDA

Maar dat is niet waar.

ROSALIE

Ik zit verkeerd. Vorige keer zat ik waar gij nu zit. En gij zit nu waar ik zat.

FERNANDA

En dan?

ROSALIE

Dat is niet plezierig voor u. Geeft dat maar toe.

FERNANDA

Alstublieft, zeg!

ROSALIE

Het was maar om te lachen. Ik bedoelde dat niet slecht.

FERNANDA

Wilt u daar nu over ophouden?

ROSALIE

Ik had het beter niet gedaan. Nu is heel uw dag om zeep.

FERNANDA

Maar dat is niet waar.

ROSALIE

Jawel, jawel. Ik heb er al spijt van dat ik dat heb gedaan. Ik wist het op voorhand dat het niet goed zou aflopen. Ik begrijp soms mezelf niet. Ik heb er gewoon niet bij nagedacht, dat is alles.

FERNANDA

Is 't nu gedaan?

ROSALIE

Weet ge wat? We zullen van plaats verwisselen, dan is dat opgelost.

FERNANDA

Maar neen.

ROSALIE

Jawel, jawel.

(ROSALIE staat recht, FERNANDA twijfelt even, maar dan staat zij ook recht en ze wisselen van plaats)

Dat is beter, hé?

FERNANDA

Boah...

ROSALIE

Eigenlijk deed ik het expres. Ik zat eerst hier, maar toen ik u zag aankomen, ben ik vlug op uw plaats gaan zitten om te zien wat uw reactie zou zijn.

FERNANDA

Ja?

ROSALIE

Ja, haha.

FERNANDA

Hoe kinderachtig.

ROSALIE

Ja?

FERNANDA

Ja.

ROSALIE

Misschien wel. *(stilte)* Amai, gij hebt een warm gat. *(een giftige blik van FERNANDA)*

FERNANDA

Denkt u dat dat geestig is?

ROSALIE

Geestig? Uw warm gat?

FERNANDA

Neen. Uw belachelijke spelletjes.

ROSALIE

Maar neen.

(stilte)

Ik deed dat vroeger dikwijls. Gewoon om te bewijzen dat een mens een gewoontedier is. En geloof me: dat is zo. Mijne man gaf vroeger cursussen verkoop aan verzekeringsagenten. Hij liet ze gaan zitten in het leslokaal, iedereen zocht een plaats en dan begon hij zijn uitleg te doen. Na een uur of twee mochten ze een kwartiertje naar buiten, sigaretje roken, koffietje drinken. Tegen een paar gasten had hij stillletjes gezegd dat ze na de pauze opzettelijk op een andere stoel moesten gaan zitten, vooraleer de anderen binnenkwamen. Ge kunt u niet voorstellen wat een chaos die eenvoudige ingreep veroorzaakte. Niemand wist nog waar hij moest gaan zitten. Iedereen voelde zich ongemakkelijk met zijn nieuwe plaats.

FERNANDA

Kinderachtig.

ROSALIE

Ja, inderdaad. Kinderachtig. Maar zo zit een mens nu eenmaal in mekaar.

FERNANDA

En wat wou hij daar nu mee bewijzen?

ROSALIE

Heel veel. En héél belangrijk voor hun job. Als ze bij de mensen binnenkomen, dan willen ze iets verkopen. Ha ja, want daar zijn het verkopers voor. En wanneer verkoopt ge het beste? Als de mensen zich op hun gemak voelen.

FERNANDA

Daar snap ik niks van.

ROSALIE

Ge moet maar eens gaan zien bij een gemiddeld huisgezin. Waar zitten ze aan tafel? Ieder zit altijd op zijn eigen plaats, altijd op dezelfde plaats aan tafel. Als ge dus, als verzekeringsagent, bij iemand binnenkomt en direct op die mens zijn plaats gaat zitten, dan voelt hij zich ongemakkelijk. En iemand die ongemakkelijk zit, daar gaat ge niks aan kunnen verkopen. Dus, in plaats van zomaar ergens te gaan zitten, vraagt ge aan de mensen waar ge moogt gaan zitten. En dan voelt iedereen zich op zijn gemak.

FERNANDA

En dan laten ze zich zomaar bedriegen? Is het dat wat ge bedoelt?

ROSALIE

Hola, hola. Dat is mijn schuld niet, hé. Mijne man gaf cursussen verkoop, meer niet. Wat die mensen achteraf met die kennis deden, daar had hij niks mee te maken.

FERNANDA

Dat zei de uitvinder van de atoombom ook. Ik heb ze uitgevonden, maar voor de rest heb ik er niks mee te maken.

ROSALIE

Wat is dat nu weer voor een vergelijking?

FERNANDA

Heb ik geen gelijk?

ROSALIE

Dat vind ik toch wel straf. Er is nu toch wel een groot verschil tussen een verkoopcursus en de atoombom, als ge het mij vraagt.

FERNANDA

Dat zegt u.

ROSALIE

Mijne man heeft altijd op een eerlijke manier zijn boterham verdiend.

FERNANDA

Da's 't beste.
Eerlijk duurt het langst.

ROSALIE

O ja? Dat valt me nu tegen. Van iemand die altijd op een bank heeft gewerkt, had ik dat zeker niet verwacht. Waart gij altijd zo eerlijk tegen uw klanten?

FERNANDA

Alstublieft, zeg...

ROSALIE

Voilà.
(stilte, dan gaat zij in haar handtas op zoek)
Het is niet waar, hé...
Mijn spinnekes ben ik ook vergeten. Het is precies mijn dag niet vandaag.

FERNANDA

Daar bestaan ook cursussen voor.

ROSALIE

Voor wat?

FERNANDA

Voor het geheugen te trainen.

ROSALIE

O ja?

FERNANDA

Nooit van gehoord? Of zijt ge dat misschien al vergeten?

ROSALIE

Ge begint giftig te worden, hé?

FERNANDA

Vindt ge dat?

ROSALIE

Ik heb anders wel mijn plaats met u gewisseld, om u plezier te doen.

FERNANDA

Dat was nergens voor nodig.

ROSALIE

Niet willen toegeven, hé? Is dat nu zo erg om mij gelijk te geven?

FERNANDA

Madame, alstublieft...

ROSALIE

Het is Rosalie. Dat heb ik u gisteren al gezegd. Of zijt ge dat ook vergeten?

FERNANDA

Mijn geheugen is prima in orde.

ROSALIE

Dat kunt gij wel zeggen. Maar het is goed. We zwijgen erover.

(stilte)

Het is stilletjes hier. Gij kent ook geen goede mop, zeker?

(stilte)

Maar ja, wie wel..? Vroeger vertelde iedereen moppen, vooral aan de toog, zei mijne man altijd. Daar werd wat afgelachen. Dat kennen ze nu niet meer. Zelfs aan de toog hangen kennen ze niet meer. Erg, hé? Ja, we zijn er goed op vooruit gegaan.

FERNANDA

Ik zie er u toe in staat.

ROSALIE

In wat?

FERNANDA

Moppen beginnen tappen op een kerkhof.

ROSALIE

Waarom niet?

FERNANDA

Alstublieft, zeg...

ROSALIE

Maar ge kunt gerust zijn. Er schiet mij geen enkele te binnen. Spijtig genoeg... Vroeger kon ik die allemaal onthouden, maar de laatste tijd lukt me dat niet meer. Vijf minuten nadat ik ze gehoord heb, ben ik ze al terug vergeten.

(stilte)

Verleden week zat ik in het buurthuis. En aan de toog was een jonge juffrouw komen zitten, die niks anders deed dat heel de tijd moppen vertellen, de ene na de andere. Jongens, jongens... en gelachen dat we hebben... een hele avond aan een stuk. Op een gegeven moment schiet mij ook een mop door mijn kop en ik begin ze te vertellen. Maar halverwege voelde ik het al aankomen... ik wist het einde niet meer. Een kwartier heb ik rond de pot gedraaid en die mop maar gerokken en getrokken... ik fantaseerde er maar van alles bij, maar het einde kwam er maar niet... En dan heb ik het uiteindelijk toegegeven dat ik het niet meer wist. Om dood te vallen. En dan ben ik maar terug naar huis gegaan. Een hele nacht heb ik wakker gelegen. O ja, dat was een mop die ik goed kende. Die had ik misschien al duizend keer in mijn leven verteld. Hoe kon ik die nu vergeten zijn?

FERNANDA

Ik heb me nooit met moppen bezig gehouden.

ROSALIE

(snel) Dat geloof ik direct.

FERNANDA

De meeste moppen zijn discriminerend en beledigend. Ik snap niet dat mensen daar mee kunnen lachen.

ROSALIE

Gij gaat me nu toch niet zeggen dat gij nog nooit hebt gelachen met een mop?

FERNANDA

Met een mop? Niet dat ik weet. Ik erger mij er alleen maar aan. Allee, om een voorbeeld te geven. Er is ook eens een wielrenner geweest, een Belg, hij werd wereldkampioen en kort nadien is die gestorven.

ROSALIE

Ja, ik weet wie ge wilt zeggen... eu.. den dinge... allee, hoe heette die nu weer..?

FERNANDA

Ja, het ligt op 't puntje van mijn tong...

ROSALIE

Jamaar, ik zie hem zo voor mijn ogen.. met een 'm', een 'm'..

FERNANDA

Monseré? Kan dat?

ROSALIE

Ja, juist, Jempi Monseré. Ja, dat is hem.

FERNANDA

Ja, Monseré. Juist. Wel, dat vond ik nu één van de meest degoutante moppen die ik ooit heb gehoord. Die coureur was nog maar juist gestorven of ze lanceerden er al moppen over. Het heeft alle kleuren van de regenboog en het zit twee meter onder de grond. Wat is het? Jempi Monseré. Kunt gij daar mee lachen? Wel, ik niet. Ik vind dat grof. Al eens bij stilgestaan hoe zoiets overkomt bij die mens zijn familie?

ROSALIE

Die had ik anders nog niet gehoord.

FERNANDA

Neen? Die werd verteld op de dag dat hij stierf.

ROSALIE

Ja, die kunt ge nu niet meer vertellen natuurlijk. Er zijn niet veel mensen die nog weten wie Monseré was.

FERNANDA

Zoiets doet ge niet. Dat hoort toch niet? En zo zijn er veel moppen, hoor. Hoeveel moppen worden er niet verteld over de Joden en over de concentratiekampen. Ik vind niet dat dat kan. Respect. Daar begint alles mee. Als er geen respect niet meer is, waar gaan we dan naartoe?

ROSALIE

Jamaar, pas op, ge hebt gelijk... Sommige dingen kunnen niet... dat is waar. Maar misschien hebben we dat wel nodig? Een goede mop om alle miserie in de wereld te vergeten? Vergeet niet dat veel jodenmoppen door de joden zelf werden gemaakt in de getto's! Ge moogt niet alle moppen over dezelfde kam scheren, vind ik.

FERNANDA

Voor mij hoeft het niet.

ROSALIE

Allee vooruit...

(een lange stilte)

Spijtig dat ik mijn spinnekes ben vergeten. Dat had nu gesmaakt. Niet dat ik een snoeper ben, helemaal niet. Ik heb zelfs geen snoep in huis. Vroeger ook niet. Mijn gasten aten fruit.. Een appel, ja. Of een peer. Of zo van die dingen met haar op... allee, hoe heet dat nu weer... groen vanbinnen met spikkeltjes,.. nen dinge... eu...

FERNANDA

Een kiwi.

ROSALIE

Ja, juist. Een kiwi. Een pruim met haar op. Wat? Dat is toch juist, hé? Zo ziet het er toch uit?

FERNANDA

Ja.

ROSALIE

Ben ik nooit zot van geweest.

FERNANDA

Dat zit vol vitamine C.

ROSALIE

Ja, dat kan.

FERNANDA

Neen, dat is.

ROSALIE

Ik moet er niks van hebben.

(stilte)

Neen, neen, niks voor mij.

(een lange stilte)

Gaat ge niet lezen?.

FERNANDA

Ik heb geen goesting om te lezen.

ROSALIE

Neen?

FERNANDA

Ik denk dat ik maar eens naar huis ga.

ROSALIE

Tiens, tiens...?

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

Neen, niks.

FERNANDA

Jawel. Wat wilt ge zeggen?

ROSALIE

Ik ben blij dat gij dat ook hebt.

FERNANDA

Wat heb ik ook?

ROSALIE

Last van uw geheugen.

FERNANDA

Ik heb helemaal geen last van mijn geheugen.

ROSALIE

Neen, natuurlijk niet. Ge zult het nooit toegeven. Maar ge zijt wel uw boek vergeten.

FERNANDA

Ik ben die niet vergeten.

ROSALIE

Neen? Waar is hij dan?

FERNANDA

Ik heb hem gewoon niet meegenomen.

ROSALIE

Ge liegt. Ge zijt hem vergeten. Geef het maar toe.

FERNANDA

Alstublieft, zeg.

ROSALIE

Is dat nu zo erg om iets toe te geven? Dat is toch niet het einde van de wereld, zeker?

FERNANDA

Oke, oké, ik ben hem vergeten. Nu content?

ROSALIE

Voilà zie. Ik wist het.

FERNANDA

(FERNANDA staat op en vertrekt)

Belachelijk wijf...

(FERNANDA af)

ROSALIE

(wacht tot FERNANDA weg is, staat dan recht en wandelt tot bij het graf)

Ouwe zaag...

(zij knijpt de ogen op een spleetje en bekijkt het kruis, zet dan haar leesbril op)

Christiaan... Van de Vijver... Tiens... die naam zegt mij iets...

(ROSALIE af)

(lichten faden out, einde tweede scène)

DERDE SCENE

(FERNANDA zit op de bank, even later komt ROSALIE aangewandeld)

ROSALIE

(gaat eveneens op de bank zitten)

Ge zijt er vroeg bij vandaag?

FERNANDA

En dan, madame?

ROSALIE

Gaat ge nu eindelijk stoppen met die 'madame.' Ik heet Rosalie. En gij?

FERNANDA

Fernanda.

ROSALIE

Voilà. Dan zeg ik gewoon Fernanda.

FERNANDA

Zoals ge wilt.

ROSALIE

Nogal een weer, hé?

(er volgt een giftige blik van FERNANDA)

Oké, oké... Ik zal 't niet meer over het weer hebben.

(stilte)

De soep was niet slecht vandaag. Meestal is het van die watersoep, maar nu viel ze goed mee. Ik spring alle dagen eens binnen in het buurthuis. Gewoon, even goedendag zeggen. En dan eet ik daar een kommetje soep. Ik zou er ook kunnen gaan eten, maar dat doe ik niet. 's Middags komen er alleen maar gepensioneerden. En om daar dan tussen te gaan zitten, daar moet ge wel goesting voor hebben. Neen, neen, dat doe ik niet. Ik kook liever mijn eigen potje.

(stilte)

Maar een soepje slaag ik niet af. Twintig cent, da's nog geen tien frank. Daar kunt ge zelf geen soep voor maken, hé? Pas op, ik zeg niet dat die altijd even goed is... maar dat moogt ge ook niet verwachten voor die prijs. Alhoewel ze daar genoeg subsidies voor krijgen natuurlijk.

FERNANDA

U hebt ook overal kritiek op, hé?

ROSALIE

Kritiek? Ik klaag toch niet?

FERNANDA

Zelfs de soep die ge bijna gratis krijgt vindt ge slecht.

ROSALIE

Die is ook slecht. Vooral als Adrienne in de keuken staat. Haar soep komt uit dozen, aangengd met héél veel water. Dat verschil proeft ge goed, zenne. Ze brengt wel rekeningen binnen van groenten, petatten en vlees, maar daar vindt ge niks van terug in die soep. Ze steekt het geld gewoon in haar zak. Iedereen weet dat, maar niemand zegt er iets van.

FERNANDA

Zeg, ik heb u vroeger nooit gezien, allé tot voor een paar dagen. Zijt u van plan om hier elke dag te komen zitten?

ROSALIE

Alle dagen nu niet, maar toch vrij regelmatig. Waarom?

FERNANDA

Ik vroeg het mij alleen maar af.

ROSALIE

Hoe is het met uw boekske?

FERNANDA

Mijn boekske?

ROSALIE

Carmiggelt. Hebt ge hem al uit?

FERNANDA

Ik ben halverwege.

ROSALIE

Allee vooruit.

(stilte, zijn blik gaat omhoog)

Hier, zie nu. Ambras in 't huishouden, denk ik.

FERNANDA

Ambras? Waar?

ROSALIE

Daar. Op die tak daarboven in die boom.

FERNANDA

Waar?

ROSALIE

Daar. Die twee eksters. Ziet ge ze niet?

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

(schuift wat op) Hier. Volgt mijn vinger.

FERNANDA

O ja, ik zie het. Twee Vlaamse gaaien.

ROSALIE

Vlaamse gaaien? Volgens mij zijn dat eksters.

FERNANDA

Ik denk het niet.

ROSALIE

Dat zijn eksters, jong. Die hebben toch van dat blauw opzij.

FERNANDA

Een Vlaamse gaai heeft dat ook.

ROSALIE

Ja?

FERNANDA

Maar een ekster is zwart en die twee daarboven zijn bruin.

ROSALIE

Kust nu mijn oor...

FERNANDA

Dat zijn dus duidelijk twee Vlaamse gaaien.

ROSALIE

Ja, nu zie ik het... twee bruinhemden...

FERNANDA

De Vlaamse gaai is een heel zeldzame vogel.

ROSALIE

O ja?

FERNANDA

Wist ge dat niet?

ROSALIE

Wel... eu...

FERNANDA

Ik zie het al... U zijt niet geïnteresseerd in biologie.

ROSALIE

Biologie begot...Ik was gewoon naar de vogels aan 't zien.

FERNANDA

Maar ge wist niet dat het Vlaamse gaaien waren.

ROSALIE

Is dat nu zo erg?

FERNANDA

Waarom komt u altijd op deze bank zitten? Er staan toch banken genoeg waar u op kunt gaan zitten.

ROSALIE

Dat weet ik niet.

FERNANDA

Het graf van uwe man ligt helemaal aan de andere kant. Daar staan toch ook banken? Of niet?

ROSALIE

Eu.. ja, denk ik...

FERNANDA

Wel dan?

ROSALIE

Ik krijg de indruk dat gij iets tegen mij hebt.

FERNANDA

Ik heb helemaal niets tegen u.

ROSALIE

Maar ge wilt me wel weg.

FERNANDA

Luister, madame...

ROSALIE

Rosalie.

FERNANDA

Goed. Rosalie. Luister, Rosalie...

ROSALIE

Neen, Fernanda, nu moet gij eens goed luisteren! Die bank hier is openbaar domein. Dat wilt zeggen dat ik evenveel recht heb als gij om op die bank te zitten. En als gij het daar moeilijk mee hebt, dan zoekt ge u een andere bank. Is dat duidelijk?

FERNANDA

Ik vind niet dat...

ROSALIE

Is dat duidelijk?

FERNANDA

Oké, oké...

(een lange stilte)

ROSALIE

We zijn nu toch geen kleine kinderen meer, hé Fernanda? Ruzie maken voor een bank... Als onze kinderen ons bezig zouden zien...

FERNANDA

Ja, u hebt gelijk.

ROSALIE

Dat zal wel zijn.

FERNANDA

Sorry.

ROSALIE

Maar neen, ge moet niet sorry zeggen.

FERNANDA

Toch wel. Ik had dat niet mogen zeggen.

ROSALIE

Zand erover, Fernanda.

FERNANDA

Sinds de dood van mijne man herken ik mezelf niet meer. Ik doe alles verkeerd. Ik snauw iedereen af, reageer op alles en nog wat... ik weet niet wat er met mij aan de hand is....

ROSALIE

Dat is normaal, Fernanda.

FERNANDA

Normaal? Ik vind dat niet normaal. Mijn oudste zoon belde me gisteren op. Hij wilde eens met mij spreken, zei hij. Ik zei: "Dat is goed. Kom maar af." We spraken af voor deze middag. En wat doe ik? Ik kom hier op een bank zitten en laat hem gewoon voor de deur staan. Is dat normaal?

ROSALIE

Misschien wel.

FERNANDA

O ja? Ik vind dat niet normaal.

ROSALIE

Toen mijne man pas gestorven was, trok ik de stekker van de telefoon uit. Een maand lang zat ik zonder telefoon. Ik wilde gewoon niemand horen. Iedereen belde me op en allemaal met de beste bedoelingen. Maar ze vroegen allemaal hetzelfde. Iedereen wilde altijd maar weten hoe hij toch zo ineens was gestorven. En ik was het beu. Ik was het gewoon beu om telkens opnieuw heel dat verhaal te vertellen. Ik was het kotsbeu, Fernanda. Zogezegde vrienden, die ik in jaren niet had gehoord of gezien, wilden alles tot in de kleinste details weten. Ramptoeristen, ja.

FERNANDA

Dat is waar.

ROSALIE

En daar had ik echt geen goesting in. Dus trok ik gewoon mijn telefoon uit.

FERNANDA

Misschien trek ik mijn telefoon ook beter uit.

ROSALIE

Ik kon nog het beste klappen met wildvreemde mensen die me van haar of pluim kenden. Mensen die me kenden, hadden maar één onderwerp. "Als ge eens wilt klappen, Rosalie, ge weet ons wonen, hé." Klappen? Waarover? Altijd over hetzelfde. En daar stond mijn kop niet naar.

FERNANDA

Dat kan ik verstaan.

ROSALIE

Gij kunt dat verstaan, Fernanda. Gij kunt dat verstaan, omdat ge nu hetzelfde meemaakt. Mensen die dat niet hebben meegemaakt, verstaan dat niet. Pas op, ik wens het niemand toe, maar iemand verliezen waar ge al zo lang uw leven mee deelt, dat doet pijn. En die pijn kunt ge niet verstaan als ge het zelf niet hebt meegemaakt. Zo simpel is dat.

FERNANDA

Dat is waar...

(een stilte)

Mijne man had kanker. Longkanker. Uitzaaïngen tot in de hersenen. Er was niks meer aan te doen.

(stilte)

ROSALIE

Het zijn altijd de goede die moeten gaan, meiske. Het leven is niet eerlijk.

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

En wist uw man dat er niks meer aan te doen was?

FERNANDA

Ja, dat wist hij van in het begin. Vanaf de eerste dag dat hij in het ziekenhuis lag. Ik bewonder hem nog altijd. Hoe hij met zijn ziekte omging. Ik weet niet of ik dat zou kunnen. Die is blijven lachen tot de laatste dag.

ROSALIE

Dan is hij niet meer naar huis gekomen?

FERNANDA

Jawel. De laatste maand heeft hij thuis doorgebracht. In het begin hebben we alles geprobeerd. De duurste bestralingen met de nieuwste machines, operaties... alles. Eén bestraling kostte stukken van mensen. Onze spaarcenten gingen er rap door. Eigenlijk is dat schandelijk. Mensen die dat nu niet kunnen betalen, die blijven gewoon in de kou staan.

ROSALIE

Ja, ze snijden uw nek af, kind.

(stilte)

(dan plots) En hoe zit het nu met die steen?

FERNANDA

Dat weet ik niet. De kinderen gingen daar voor zorgen, zeiden ze.

ROSALIE

Dan zou ik hen daar toch eens over aanspreken.

FERNANDA

Waarschijnlijk komen ze niet overeen of zo... Dat zou niet de eerste keer zijn.

ROSALIE

Ja, dat ken ik. De steen van mijne man ben ik zelf gaan bestellen. Mijn kinderen zien die steen niet graag, maar dat trek ik mij niet aan. Misschien moet gij dat ook maar doen.

FERNANDA

Misschien wel, ja...

ROSALIE

(neemt zakje uit handtas)

Een spinneke?

FERNANDA

Een smoelentrekker?

ROSALIE

Ja, en het zijn van die straffe.

(Fernanda neemt een spinneke en stopt het in haar mond. Rosalie doet dit eveneens. Hun gezichten verraden dat het inderdaad straffe zijn)

FERNANDA

Amai...

ROSALIE

Dat is de moeite, hé?

FERNANDA

Zegt dat wel.

(een stilte, beide vrouwen kauwen)

ROSALIE

Christiaan Van de Vijver...

FERNANDA

Ja?

ROSALIE

Neen, die naam zegt mij iets.

FERNANDA

Dat is mijn man.

ROSALIE

Ja, dat weet ik.

FERNANDA

O ja?

ROSALIE

Ik heb 't gezien op dat kruisje.

FERNANDA

O, zo.

ROSALIE

Volgens mij ben ik uw man vroeger eens ergens tegengekomen... ik weet alleen niet waar of wanneer...

FERNANDA

Moet ik morgen eens een foto van hem meebrengen?

ROSALIE

Morgen?

FERNANDA

Of komt ge morgen niet?

ROSALIE

Dat weet ik niet. Dat hangt een beetje van het weer af. Ze geven regen voor morgen.

FERNANDA

Of overmorgen. Op een dag steekt het nu niet, hé.

ROSALIE

Neen, dat is waar.

(denkt dan ineens aan iets)

O, verdomme!

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

Ik ben mijn spons en zeemlap vergeten!

FERNANDA

Als 't morgen regent, dan spoelt dat vuil er zo wel af.

ROSALIE

Neen, ik heb dat zakje laten liggen naast zijn steen. Ik heb hem helemaal opgekuist en dan ben ik nog even blijven staan. Ja, ik doe altijd een klapke met hem als ik daar ben.

FERNANDA

Een klapke? Tegen die steen?

ROSALIE

Ja, stom hé?

FERNANDA

Allee, wie klapt er nu tegen een steen?

ROSALIE

Ik. Dat kan goed doen, geloof me. Ik doe dat dikwijls. Behalve als er volk is natuurlijk. Dan zwijg ik. Als ge als gepensioneerde in uw eigen staat te klappen, dan worden er nogal rap verkeerde conclusies getrokken. En dat moet ge vermijden als de pest.

FERNANDA

Ja, dat zal wel...

ROSALIE

Geen goesting om even mee te gaan?

FERNANDA

Naar waar?

ROSALIE

Tot bij mijne man. Ik ga dat zakje halen.

FERNANDA

Ik blijf liever nog wat zitten, als u het niet erg vindt?

ROSALIE

Neen, neen, het was maar een vraag. Dan ga ik wel alleen. En misschien tot morgen?

FERNANDA

Ja, da's goed.

ROSALIE

Dag, hé. En gij denkt aan die foto?
(*Rosalie af*)

(Fernanda blijft even alleen op de bank, staat dan recht, gaat tot bij het kruisje, een stilte, dan kijkt zij even om zich heen, aarzelt dan nog even)

FERNANDA

Dag Christiaan... Ik weet niet of ge me kunt horen. (*stilte*) Dat mens denkt dat zij u kent. Die zal wel abuis zijn, zeker. Ik heb u nooit iets horen zeggen over een Rosalie. En zeker niet over deze Rosalie. Dat is een speciale, volgens mij. Iemand die zeker niet tot uw vriendenkring heeft behoord. Maar ja, we zullen wel zien. Ik zal haar morgen eens een paar foto's van u laten zien. Ik zal foto's van vroeger pakken, toen ge nog niet ziek waart. (*stilte*) Ik denk dat ik maar eens naar huis ga. Tot morgen? Dag schat.
Ik zie u graag.
(*gooit een handkusje en gaat dan langzaam weg*)

(lichten faden uit)
(einde derde scène)

VIERDE SCENE

(FERNANDA komt op, zij heeft een ruikertje bloemen of een bloempotje bij, ze stopt bij het kruisje, neemt de roos op en legt het ruikertje (of potje) in de plaats)

FERNANDA

Dag schat. Die roos zal ik maar weggoien. Ze is niet mooi meer. Ik heb... *(noemt naam van bloem, afhankelijk van het boeketje dat gebruikt wordt)*... bij. Die zag jij altijd graag. Hoe vind je ze?

(ze begint zich dan ongemakkelijk te voelen, ze gooit de roos in het vuilbakje en gaat op de bank zitten, na een stilte neemt ze haar boek en begint te lezen, even later komt Rosalie op, zij mankt)

ROSALIE

Verdomme...

FERNANDA

Wat scheelt er?

ROSALIE

Niks!

FERNANDA

Gij mankt?

ROSALIE

Is dat verboden misschien??

FERNANDA

Oké, 't is al goed...

ROSALIE

Mag ik nu al niet meer gaan zoals ik wil?

(Fernanda zwijgt, Rosalie gaat op het uiteinde van de bank zitten en wrijft over haar knie)

FERNANDA

Pijn aan uw knie?

ROSALIE

Waarom?

FERNANDA

Omdat ge er over wrijft.

ROSALIE

Dat is toch mijn knie, zeker! Als ik goesting heb om over mijn knie te wrijven, dan mag ik dat toch of niet?

FERNANDA

Ik heb het begrepen.

ROSALIE

Het is toch waar.

(Rosalie trekt pijnlijke grimassen en wrijft verder over haar knie)

(zij haalt zakflesje boven en neemt een slokje)

Gij met uw stomme vogels!

FERNANDA

Wablief?

ROSALIE

Stomme vogels!

FERNANDA

Welke vogels?

ROSALIE

In die boom in mijnen hof!

(neemt opnieuw een slokje)

FERNANDA

Dat drinken gaat niet helpen.

ROSALIE

Stomme vogels, verdomme! Als ge nog zo eens iets weet.

FERNANDA

Is er iets gebeurd?

ROSALIE

Iets gebeurd? Zijt maar zeker dat er iets gebeurd is! Om u een plezier te doen, wou ik weten welke vogels daar een nestje hadden gemaakt. Want als ik zou zeggen dat er een nestje zat in die boom, dan zou ik ook moeten weten van welke vogel dat nestje is. Want anders zou ik weer te horen krijgen dat ik niet geïnteresseerd ben in biologie. Dus wat doe ik? Ik kruip die boom in om te zien hoe die eitjes er uitzien. Het waren er van die kleine, blauwe. Eitjes van een merel.

FERNANDA

Een merel?

ROSALIE

Gelooft ge me niet??

FERNANDA

Oké, oké...

ROSALIE

Wist gij dat merels u aanvallen als ge aan hun nest wilt komen?

FERNANDA

Serieus?

ROSALIE

Ja!!

FERNANDA

Zijt gij nu echt in een boom geklommen?

ROSALIE

Tot aan de derde tak.

FERNANDA

Zo hoog?

ROSALIE

En dan ben ik naar beneden gevallen.

FERNANDA

't Is niet waar?

ROSALIE

Gelooft ge me niet?

FERNANDA

Een mens van uw leeftijd kruipt toch niet meer in de bomen...

ROSALIE

Waarom niet?

(stilte)

FERNANDA

U zou beter eens naar de dokter gaan.

ROSALIE

Daar denk ik nog niet aan.

(neemt nog een slokje)

Een dokter kost alleen maar geld.

FERNANDA

Maar een zieke mens is blij dat er dokters zijn.

ROSALIE

O ja? Dat gelooft ge toch zelf niet? Hebben ze uwe man geholpen toen hij ziek was?

FERNANDA

Ze hebben hun best gedaan.

ROSALIE

Hun zakken gevuld!!

(Rosalie neemt nog een slokje)

FERNANDA

Drinkt u altijd zoveel?

ROSALIE

Zoveel? Dat is maar een klein flesje, zenne.

FERNANDA

Ik ruik de alcohol tot hier. Dat is niet van dat flesje alleen.

ROSALIE

Welja, ik heb gedronken! Ik geef dat toe!! Ik ben een vrouw die gedronken heeft. Oké??? Het is gewoon mijn dag niet vandaag. Alles slaagt tegen.

(stilte)

FERNANDA

Als u erover wilt klappen?

ROSALIE

Tegen u of wat? Mensenlief,...

(stilte)

FERNANDA

Ge moet wat meer karakter hebben.

ROSALIE

Karakter? Luistert. Iedereen verwerkt zijn verdriet op een ander manier. Na de dood van mijne man ben ik beginnen drinken. En elke avond dronk ik mezelf in slaap. De volgende dag werd ik wakker met een houten kop... Zes maanden lang heb ik alle dagen een stuk in mijn voeten gezopen. En dan ben ik gestopt. Van de ene dag op de andere. Geen druppel raakte ik nog aan. Straf, hé? Geen karakter zegt ge?

FERNANDA

Ik heb u gisteren niet gezien.

ROSALIE

Hebt ge me gemist?

FERNANDA

De zon heeft heel de dag geschenen. Er is geen druppel regen gevallen.

ROSALIE

Och god...

FERNANDA

't Is de hele dag droog gebleven.

ROSALIE

Gaat gij nu ook over 't weer beginnen zeveren?

FERNANDA

Neen. Ik bedoel alleen maar... ge had gezegd dat ge zou afwachten wat voor weer het was om naar hier te komen.

ROSALIE

Ik had gewoon geen goesting om onder de mensen te komen. Oké?

(stilte)

Gisteren was het mijn verjaardag.

FERNANDA

Proficiat.

ROSALIE

Dat is geen dag om feest te vieren. Niet op mijn verjaardag. Mijn kinderen zie ik nooit. Die komen maar één keer per jaar een goedendag zeggen. Gewoon om te zien of ik nog leef, denk ik. Die zijn maar uit op één ding: mijn geld. Maar ik zal ze liggen hebben. Ik doe alles op. Ik gun ze geen frank. Regelmatig haal ik wat geld van mijn spaarboekje en dan geef ik die centen gewoon weg. Ik geef het aan mensen die ik ken en die 't geld goed kunnen gebruiken.

En mijnen oudste vraagt aan mij op mijne verjaardag waarom da'k zoveel geld afhaal! Hij had die vent van mijn bank tegengekomen en die had zoiets gezegd van: 'Amái uw moeder pakt het er nogal van hé.' Mag dat eigenlijk wel? Ik dacht dat die beroepsgeheim had of zo.

En nu willen ze een volmacht op mijn rekening, vooral mijnen oudste. Tarara, zene.

(stilte)

Ze hadden wel een taart bij.

(stilte)

Dat had mijne man nog moeten meemaken. Het had niet waar geweest, denk ik. Mijn man is tien jaar geleden gestorven. Omver gereden op het zebrapad. Die chauffeur kreeg alleen maar een boete voor te snel te rijden. Ze hebben hem nog met een ambulance naar het ziekenhuis gevoerd, maar de volgende dag is hij daar gestorven. Op de dag van mijn verjaardag. Daarom dat ik die dag niet wil vieren. Dat kan ik niet vieren.

Ik ben het gewoon afgetrapt. Ik heb wat in het buurthuis gezeten en gewacht tot ze bij mij thuis allemaal weg waren. En dan ben ik terug gegaan en heb ik een fles whisky gepakt en helemaal leeggedronken...

FERNANDA

Een hele fles?

ROSALIE

Bijlange niet. Het was geen volle fles meer. Maar er was toch nog serieus wat in...

Vanmorgen was ik niet om aan te zien... en dan nog in een boom kruipen ook... Ik denk dat ik nog niet helemaal nuchter was... En nu heb ik de hele tijd dorst... een droge mond...

FERNANDA

Willen we ergens een koffie gaan drinken, Rosalie?

ROSALIE

Een koffie?

FERNANDA

Of iets anders? Maar geen alcohol, dat hebt ge al genoeg binnen.

ROSALIE

Hebt ge nu een foto bij?

FERNANDA

Foto?

ROSALIE

Van uwe man. Ge had dat toch beloofd?

FERNANDA

Dat gij dat nog weet?

ROSALIE

Mijn geheugen is nog dik in orde. Hoe zit het?

FERNANDA

Wilt ge die foto's zien?

ROSALIE

Waarom zou ik het anders vragen?

FERNANDA

Oké...

(Fernanda gaat in haar handtas en haalt enveloppe boven met foto's)

Hier.

ROSALIE

Merci.

(Rosalie bekijkt de foto's)

Dat is hij? Uwe man?

FERNANDA

Christiaan, ja.

ROSALIE

Een ferme vent, hé zeg.

FERNANDA

Merci.

ROSALIE

Neen, echt. Ik meen het. Een hele knappe vent.

(Fernanda heeft het moeilijk)

Wat is er? Had ik dat niet mogen zeggen?

FERNANDA

Jawel, jawel...

ROSALIE

Zonde, hé meiske...

(bladert verder door de foto's)

Och god... hier... nu zie ik het... Christiaan Van de Vijver...

Dat is hem, ja. Dat is de Christiaan.

FERNANDA

Kent ge hem?

ROSALIE

Dat zal wel zijn! Die heeft nog met mijn zuster gevreeën.

FERNANDA

Echt?

ROSALIE

Jaja, dat is hij. Den ex van mijn zuster.

FERNANDA

Dan was hij nog heel jong waarschijnlijk.

ROSALIE

Baa... een jaar of achttien, negentien, denk ik...

FERNANDA

Het lief van uw zuster? En hoe lang zijn die twee samen geweest?

ROSALIE

Dat weet ik niet... Een jaar of twee, denk ik. Hij studeerde nog. Hij zat op kot in Leuven, mijn zuster ook. Ze hebben mekaar daar leren kennen. Ja, dat klikte goed tussen die twee, heel goed.

FERNANDA

Allee zeg...

ROSALIE

Maar dan is er iets gebeurd... ik weet niet wat precies. Ineens was het gedaan. Wij schrokken er van in die tijd. Ha ja, iedereen was er van overtuigd dat die twee zouden trouwen als ze afgestudeerd waren. Maar dat feestje is niet doorgegaan. Spijtig eigenlijk... ik heb dat altijd een schoon koppel gevonden, die twee.

FERNANDA

Ja...

ROSALIE

Mijn zuster heeft toen haar studies stopgezet, omdat ze zwanger was.

FERNANDA

Zwanger?

ROSALIE

Het was een jongen, drie kilo vierhonderd.

FERNANDA

Een jongen? En eu... allee ja... de vader? Dat was dan,...eu?

ROSALIE

Dat denk ik wel, ja. Mijn zuster was altijd hondstrouw.

FERNANDA

Ik leerde mijne man kennen op een feestje. Hij had ruzie gekregen met zijn lief, uw zuster dus. En ik probeerde hem wat te troosten. En van het één kwam het ander. Hij had, net als ik, nog nooit met iemand seks gehad, zei hij,...

ROSALIE

Nog nooit... seks gehad?

FERNANDA

Hij zei dat. En ik geloofde hem. *(een korte stilte)* Die kleine van uw zuster,... dat is toch toevallig geen blonde?

ROSALIE

Bwa... nu niet meer...

FERNANDA

Ja, laat maar. Ik wist het...

Er klopte iets niet,...Ik was maagd toen ik hem leerde kennen, maar hij,... de leugenaar,...

ROSALIE

Sorry, hé Fernanda.

FERNANDA

Waarom? Daar kunt gij toch niet aan doen?

ROSALIE

Neen, neen, dat weet ik. Maar ik ben er wel over begonnen.
(een stilte)

FERNANDA

Moet gij die foto's nog hebben?

ROSALIE

Sorry.

(geeft de foto's terug aan Fernanda)

FERNANDA

Merci.

ROSALIE

(in gedachten) Godverdekke, zeg...

FERNANDA

Ja...

(een lange stilte)

ROSALIE

Och, hebt ge nieuwe bloemen gelegd?

FERNANDA

Ja, ik heb een boeketje *(of pottleke)* meegebracht.

ROSALIE

Ja, dat is zo wat meer aangekleed, hé.

FERNANDA

Beter dan die verwelkte roos in ieder geval. Die heb ik weggegooid.

ROSALIE

Ach zo.

FERNANDA

In de vuilbak.

ROSALIE

Ja. Ja.

FERNANDA

Dat is beter.

ROSALIE

O ja, dat is zeker...

FERNANDA

Jaja.

(een stilte)

Godverdekke, zeg,...

ROSALIE

Ja, Fernanda... Willen we iets gaan drinken?

FERNANDA

Dat is goed.

ROSALIE

Een koffietje of zo?

FERNANDA

Ge moogt ook iets straffer pakken, zenne.

ROSALIE

Neen, neen, een koffietje is goed. Ik heb al genoeg binnen.

(een stilte)

Wil ik anders eens horen bij mijn zuster?

FERNANDA

Neen, neen, laat maar. Zijn we weg?

ROSALIE

Ja, oké.

(beide dames staan recht, ze passeren het kruisje, Rosalie houdt halt)

Moet gij nog iets zeggen of zo? Neen, dat is juist, gij doet dat niet,...

(Fernanda schudt neen)

(beide dames af)

(lichten faden uit, einde vierde scène)

VIJFDE SCENE

(Fernanda komt op, ze gaat op bank zitten, gevolgd door Rosalie)

ROSALIE

Hier zie, Fernanda, zie.

FERNANDA

Rosalie. Ik had u niet gezien.

ROSALIE

Dat dacht ik al. Ik loop al een tijdje achter u. Ik dacht: die zal haar wel eens omdraaien.

FERNANDA

Ge had iets kunnen zeggen, hé.

ROSALIE

Bijlange niet. Daarbij, ik kan toch niet beginnen roepen op een kerkhof.

FERNANDA

Neen, dat is waar.

ROSALIE

Ik heb u een week niet meer gezien, na onze koffieklets? Allee ja, koffie...

FERNANDA

Ik heb koffie gedronken.

ROSALIE

Ik ook. Twee zelfs. Maar dan ben ik overgeschakeld. Anders lag ik de hele nacht wakker.

FERNANDA

Hebt gij daar last van?

ROSALIE

Als ik veel koffie drink wel.

FERNANDA

Bij mij werkt dat niet. Ik val altijd direct in slaap.

ROSALIE

Gij zult een gerust geweten hebben, zeker? Waar hebt ge nu gezeten heel de week?

FERNANDA

Ik? Nergens.

ROSALIE

Op stap geweest met die met die moustache?

FERNANDA

Welke moustache?

ROSALIE

Die van 't café, die een oogske op u had?

FERNANDA

Had die een moustache? Ik heb daar niet op gelet.

ROSALIE

Neen? Amai! Ge kleeedde hem bijna uit met uw ogen.

FERNANDA

Ja, dat zal wel. Mijne man is nog niet lang dood, Rosalie. Dat kan niet, zenne.

ROSALIE

Waarom niet? Staat daar een termijn op?

FERNANDA

Dat weet ik niet...

ROSALIE

Ge moogt toch wel naar een knappe vent zien, zeker? Of niet?

FERNANDA

Gij misschien wel.

ROSALIE

Gij ook. Waarom niet? Voor de mensen? Als ge daar rekening mee moet houden, dan zijt ge klaar. Die zien niet liever dan dat ge stilletjes in een hoekje kruipt en er nooit meer uitkomt.

FERNANDA

Vier maanden is toch wel rap om al iemand anders te leren kennen.

ROSALIE

Dat weet ge niet. Stel dat ge iemand tegenkomt, de man van uw leven.

FERNANDA

Die heb ik al gehad, Rosalie.

ROSALIE

Jaja, maar stel dat er ergens nog zo iemand rondloopt? Iemand waarmee ge perfect gelukkig kunt zijn? Dat kan toch? Ge moogt ze natuurlijk nooit met mekaar vergelijken, want dan zijt ge verkeerd bezig. Maar die vent kunt ge vroeg of laat gewoon tegenkomen.

FERNANDA

In een kroeg, zeker?

ROSALIE

Niet in een kroeg, Fernanda. Wij zaten verleden week toch ook niet in een kroeg. Dat was een doodgewone taverne. Een chique taverne zelfs. Ja, dat mag ook wel. Drie euro en een half voor een koffietje. Stel dat ge daar een man tegen het lijf loopt en dat het klikt tussen jullie. Moet ge dan neen zeggen, omdat ge nog maar vier maanden weduwe zijt? Ge zou daar heel uw leven spijt van hebben.

FERNANDA

Dus gij vindt dat dat kan?

ROSALIE

Waarom niet?

FERNANDA

Allee vooruit...

ROSALIE

Ge moet u alleen wat anders gaan beginnen kleden, vind ik.

FERNANDA

O ja? Wat is er verkeerd aan mijn kleren? Ik loop al veertig jaar zo rond.

ROSALIE

Juist daarom. Het wordt hoogtijd dat ge eens iets anders aantrekt. Iets sportief of zo.

FERNANDA

Alstublieft, Rosalie, zo jong ben ik niet meer.

ROSALIE

Aan uw kleren te zien niet. Om te beginnen doet ge dat bovenste knoopje van uw blouse los. Ge ziet er precies uit als een non.

FERNANDA

Ja?

ROSALIE

Ge moet er wat lossier uitzien, niet zo stijf.

FERNANDA

Ben ik te stijf? Dat heeft nog niemand tegen mij gezegd.

ROSALIE

De mensen durven dat niet zeggen, Fernanda. Maar het is wel zo. Ge moet u openstellen voor de mannen. Doet twee knoopjes los en ge zult zien dat het werkt.

FERNANDA

Twee knoopjes...? Tja, waarom ook niet, hé?

(knoopt twee bovenste knoopjes los)

Beter zo?

ROSALIE

Dat is een goed begin.

(een lange stilte)

Dat doet raar, zeker?

FERNANDA

Wat?

ROSALIE

Zo met uw nek bloot?

FERNANDA

Baa...

(stilte)

ROSALIE

En? Hebt ge met hem afgesproken?

FERNANDA

Met wie?

ROSALIE

Met die met zijn moustache natuurlijk.

FERNANDA

Rosalie, alstublieft...

ROSALIE

Ja dus.

FERNANDA

Ik antwoord niet op zo'n onnozel vraag.

ROSALIE

Groot gelijk. Ge moet niet alles aan mijn neus hangen. Ik zei dat vroeger ook niet. Daar had niemand zaken mee.

(stilte)

Toen mijne man stierf, was ik radeloos, Fernanda. Ik hunkerde eigenlijk naar gezelschap en tegelijkertijd stootte ik mensen van me af die te dicht kwamen bij mijn verdriet. Maar toen mijn man een half jaar dood was, heb ik eens met iemand afgesproken. Gewoon, om iets te gaan drinken. Meer niet. Het was een knappe gast, een jaar of tien jonger dan ik, maar helemaal niet mijn type. Het was heel gezellig en we hebben goed kunnen lachen die avond. Het was lang geleden dat ik dat nog eens had gedaan, eens goed lachen en plezier maken. Het deed deugd. Echt waar. Maar ik had de fout gemaakt om een café uit te kiezen in de buurt van waar ik woon. Hier en daar zag ik bekende gezichten aan een tafeltje zitten. Rond een uur of elf zijn we opgestapt, we namen afscheid en zeiden dat we dat beslist nog eens moesten overdoen. Tot op heden is dat er nog altijd niet van gekomen. Stom eigenlijk... Twee dagen later kreeg ik onder mijn voeten van mijn zoon. Hij had gehoord dat ik ergens op een terras had gezeten met een jong gastje en daar onbeschaamd met hem had

zitten smossen in het openbaar. Pas op, zo zijn de mensen, hé. Ze maken van een mug een olifant. Resultaat: grote ruzie met mijn zoon, die mij lange tijd niet meer wilde zien. En waarom? Vanwege een hoop roddels, van mensen die niet kunnen verdragen dat ge nog kunt lachen nadat er iemand is gestorven die ge heel graag hebt gezien. Het leven gaat voort, Fernanda. En dat vergeten de mensen.
(*een stilte*)

FERNANDA

We zijn iets gaan eten.

ROSALIE

Ja? En?

FERNANDA

En wat?

ROSALIE

Was het plezant?

FERNANDA

We hebben een goed gesprek gehad.

ROSALIE

En?

FERNANDA

Ik ben niet met hem naar bed geweest, als het dat is wat ge wilt weten.

ROSALIE

Allee gij?

FERNANDA

Niet dat ik dat niet had gewild... Het ging gewoon niet,...

ROSALIE

Ge had hem dinge moeten geven, allee hoe heet dat? Dinge,... Viagra?

FERNANDA

Alstublieft, zeg...

ROSALIE

Wat? Tegenwoordig is dat normaal. Zelfs jonge gasten nemen dat.

FERNANDA

Dat is iets waar gij mee rondloopt in uw sacocoe of wat?

ROSALIE

Neen. Maar als ik ooit nog eens iemand moest tegenkomen... en het zou niet meer marcheren... ik zou niet twijfelen om er eens over te klappen.

FERNANDA

Ik bedoel alleen maar... ik kon het niet, omdat ik vond dat het de sfeer zou kunnen verpesten. Het was niet het moment om seks ter sprake te brengen. Ik vond het veel te vroeg. Ik ken hem amper.

ROSALIE

Op onze leeftijd moet het vooruit gaan, meisje, zo lang we er nog goesting in hebben.

FERNANDA

Kunnen we over iets anders klappen?

ROSALIE

Dat is uw onderwerp niet, hé?

FERNANDA

Niet echt.
(*stilte*)

ROSALIE

Oké, ik zal er over ophouden. Maar ge weet het: als ik u met iets kan helpen? Niet bang zijn om het te vragen.

(*stilte*)

Ik ben eigenlijk blij dat ik u hier tref vandaag. Dan kan ik ineens deftig afscheid nemen.

FERNANDA

Afscheid?

ROSALIE

Ja, ge zult me niet zo dikwijls meer zien hier.

FERNANDA

Hoe komt het?

ROSALIE

Het graf van mijne man is weg.

FERNANDA

Weg? Hoe weg?

ROSALIE

Na tien jaar laten ze hier alles verdwijnen. Ik had dat eventueel kunnen laten verlengen, maar ik heb dat niet gedaan. In het begin had ik altijd het gevoel dat ik hier dichterbij mijne man was, maar de laatste tijd is dat niet meer het geval. Ik voelde niets meer bij dat graf. Een doodgewone steen, meer niet. Tegen hem klappen deed ik ook niet meer. Thuis doe ik dat nog af en toe, tegen zijn foto die op de kast staat. Maar hier op het kerkhof had ik precies geen contact niet meer. En daarmee. Ge zult me dus niet meer zien, tenminste niet meer hier.

FERNANDA

Is dat nu echt?

ROSALIE

Maar ik zit alle dagen in 't buurthuis, als ge eens een babbeltje wilt doen. Gewoonlijk ben ik daar vanaf een uur of twee. Alhoewel... Misschien dat ik daar nu ook niet meer alle dagen naartoe zal gaan... het zal er een beetje van afhangen... Er wegblijven ga ik zeker niet doen, maar ja...

FERNANDA

Ik wist niet dat ze die graven zo rap weg deden. Tien jaar?

ROSALIE

Dat is om plaats te maken voor de volgende.

FERNANDA

Dat is straf, zeg...

ROSALIE

Enfin, dan weet ge het nu.

(stilte)

En dan is er nog iets. Binnenkort ga ik verhuizen.

FERNANDA

Ook al? Dan ga ik u helemaal niet meer zien?

ROSALIE

Wat is er, Fernandake? Zijt ge nu ineens zo hard aan mij gehecht?

FERNANDA

Waar gaat ge dan wonen? Ge blijft toch in de buurt, hoop ik?

ROSALIE

Jaja, natuurlijk, ik blijf in de buurt. Ik ga naar een home.

FERNANDA

Een home??

ROSALIE

Ja. Dat is het beste wat ik kan doen.

FERNANDA

Maar gij zijt zot! Een home? Gij zwanst toch?

ROSALIE

Ik kan niet anders. Ik moet iets doen. En een home is 't beste.

FERNANDA

Gij zijt nu toch nog veel te jong om naar een home te gaan?

ROSALIE

Nu kan ik er misschien nog wat van genieten. Het gaat niet slecht zijn, geloof me. Alle dagen op tijd mijn eten, mijn was en plas gedaan, op tijd een wijntje drinken, 's avonds een dansje placeren. Wat kan een mens nog meer wensen?

FERNANDA

Ik dacht dat gij zo graag uw eigen potje kookte?

ROSALIE

Ik? Hoe komt ge daar nu bij?

FERNANDA

Dat hebt gij me zelf gezegd.

ROSALIE

Ja?

FERNANDA

Niet onnozel doen, hé. Dat hebt gij mij hier zelf gezegd, hier op deze bank.

ROSALIE

Ja, dat kan nu wel... Maar zo'n goede kok ben ik niet. Mijn specialiteit is het opendraaien van bokalen.

FERNANDA

Een home...? Ge gaat er wegwijnen. Dat heb ik al dikwijls genoeg gezien.

ROSALIE

Maar neen, dat is niet waar. Ik ben al eens een kijkje gaan nemen. Voor mij is dat het paradijs. Ge moet niet naar een home gaan als ge niks meer zelf kunt. Ge moet gaan als ge fysiek en geestelijk nog heel goed zijt. En dan is dat pure verwennerij. Ik ga daar niet wegwijnen, zijt maar gerust.

FERNANDA

En wanneer hebt ge dat beslist?

ROSALIE

Een paar dagen geleden.

FERNANDA

En uw huis dan?

ROSALIE

Dat is mijn eigendom niet, Fernanda. Ik huur dat. En de huisbaas gaat blij genoeg zijn als ik weg ben. Dan kan hij eindelijk de huishuur opslagen.

FERNANDA

Het zijn toch niet de kinderen, zeker? Uw kinderen die u willen wegsteken?

ROSALIE

Ik ga uit eigen beweging, zijt maar gerust. Daarbij, dat is de beste manier om mijn geld op te krijgen.

FERNANDA

Ge hebt er blijkbaar nog plezier in ook?

ROSALIE

Waarom niet? Dat home kost stukken van mensen. Met mijn pensioen kom ik niet toe om alles te betalen. Dus... zal ik mijn spaarcenten moeten aanspreken. Maar... mijn spaarcenten zijn bijna allemaal op. Dus...

FERNANDA

En dat vindt gij grappig?

ROSALIE

Absoluut. Want als ik het zelf niet kan betalen, zullen mijn kinderen moeten bijbetalen.

FERNANDA

Uw kinderen?

ROSALIE

Ha ja, natuurlijk. Als ik dat home niet kan betalen, dan gaan ze dat geld halen bij de kinderen. En in verhouding tot hun inkomen moeten zij dan het verschil bijleggen.

FERNANDA

Zijt gij zeker?

ROSALIE

Honderd procent. En ik ga ze eens goed liggen hebben. Ik word verdorie honderd jaar! Wat denkt ge daar van?

FERNANDA

Gij mankeert iets, volgens mij. Uw eigen leven naar de knoppen doen om uw kinderen een peer te stoven?

ROSALIE

Een peer stoven? Ik ga eindelijk terug een leven hebben. Een leven zonder zorgen. Ik moet me niks meer aantrekken, behalve mijn kleren...

FERNANDA

Ik weet het toch niet, zenne...

ROSALIE

Dat gaat de beste tijd van mijn leven worden, geloof me maar.

FERNANDA

Als gij het zegt... *(een lange stilte)*

En ik? Wat moet ik nu doen... zonder u?

ROSALIE

Gij?

FERNANDA

Ja, Rosalie, ik! Wat moet ik dan doen? Gij zijt de enige waarmee ik deftig kan klappen.

ROSALIE

Dat meent ge niet?

FERNANDA

Dat meen ik wel. Sinds mijne man gestorven is, heb ik geen contact meer gehad met mensen. Met niemand. Maar sinds ik u hier ben tegengekomen, is dat anders. Bij u voel ik mij op mijn gemak.

ROSALIE

Maar allee, Fernanda, wat zegt gij nu?

FERNANDA

Ik meen het. Wat moet ik nu doen in mijn eentje?

ROSALIE

(stilte)

Waarom gaat ge niet mee?

FERNANDA

Mee? Naar dat home of wat?

ROSALIE

Waarom niet? Wat zit ge nu thuis te doen in uw eentje? Daar is het toch veel gezelliger? 's Morgens eten we daar verse pistolets en croissants, daarna doen we een wandelingetje, we komen eens goedendag zeggen aan Christiaan...

FERNANDA

Christiaan?

ROSALIE

Uwe man. We kopen een bloemetje en leggen dat op zijn graf, dan doen we hier een klapke op ons bank, tegen de middag gaan we terug voor ons warm eten, na het eten leggen we een kaartje of we spelen een gezelschapsspelletje, we drinken ons wijntje of iets anders... Elke vrijdag komt er een orkestje spelen. Dan kunnen we dansen met de mannen. Of we gaan eens langs het buurthuis? We zijn vrij, Fernanda. We zijn vrij om te doen en te laten wat we willen.

FERNANDA

Baa... een home? Daar moet ik toch nog eens goed over nadenken, zenne.

ROSALIE

Ik zou daar toch niet te lang mee wachten. Nu is er nog plaats, maar dat kan rap veranderen. Met al die babyboomers en zo.

FERNANDA

En wat doe ik dan met de Jean?

ROSALIE

De Jean? Wie is de Jean?

FERNANDA

Die man die ik heb leren kennen. Ik weet niet of het iets kan worden tussen ons, maar ik wil het wel een kans geven.

ROSALIE

Die met die moustache van verleden week?

FERNANDA

Die is het, ja.

ROSALIE

Die kan toch meegaan? Stelt het eens voor. Misschien wilt hij wel meegaan naar dat home?

FERNANDA

Rosalie... De Jean is maar 52 jaar.

ROSALIE

Amai... Maar 52 jaar? Ik dacht dat die veel ouder was.

FERNANDA

O ja? Dat vind ik niet. Ik vind dat die er zelfs jonger uitziet dan hij is.

ROSALIE

Ja, als buitenstaander ziet ge dat anders natuurlijk...

FERNANDA

Ge verstaat nu toch dat ik hem niet kan vertellen dat ik naar een home ga. Die gaat mij met héél andere ogen bezien. Die gaat mij zien als een oude vrouw.

ROSALIE

En dat zijt ge niet?

FERNANDA

Voor hem niet. Dan merk ik aan de manier waarop hij mij aankijkt.

ROSALIE

Ja, dat kan... Liefde is blind natuurlijk.

FERNANDA

Voorlopig is het alleen maar een schoon vriendschap. Een vriendschap die eventueel zou kunnen uitgroeien tot iets anders, maar dat heeft zijn tijd nodig. Dat kunt ge niet forceren. We zien wel. Met hem kan ik over alles klappen, ook over mijn verdriet. En dat is heel goed. Hij begrijpt me. En voor de rest zien we wel...

ROSALIE

Dan hebt ge mij toch niet nodig om tegen te klappen?

FERNANDA

En als het nu niets wordt met die Jean?

ROSALIE

Zo moogt ge niet denken, Fernanda. Het zal wel lukken.

FERNANDA

Ik heb een slecht voorgevoel, Rosalie... Een heel slecht voorgevoel.

ROSALIE

Dat is voor niks nodig. Ge zult wel zien.

(stilte)

Als ge van gedachte moest veranderen, vanaf morgen zit ik in de Zonnestraal.

FERNANDA

Morgen al?

ROSALIE

Ja. Ge weet toch waar dat is? De Zonnestraal?

FERNANDA

De Zonnestraal... ja, dat ken ik.

ROSALIE

Als ge u moest vervelen of ge weet niet wat doen, springt eens binnen. Hé?

FERNANDA

Ja, ik zal wel zien...

(stilte)

Verdomme, Rosalie. Waarom doet ge me dat aan?

ROSALIE

Wat bedoelt ge?

FERNANDA

Ik ben er niet klaar voor. Ik ben er totaal niet klaar voor. Het kan gewoon niet. Ik probeer mezelf iets wijs te maken. Iets gaan drinken, iets gaan eten... met een totaal onbekende vent. Allee komaan, op mijn leeftijd...? Dat is goed voor jonge mensen die persé willen bewijzen dat het leven voort gaat. Maar toch niet voor mij? Ik zit in de laatste etappe van mijn leven. De laatste rechte lijn. Dat mag ik de Jean trouwens niet aandoen.

Ik mis mijne Christiaan, Rosalie. Ik wil eigenlijk niemand anders.

ROSALIE

Dat zegt ge nu. Geef het gewoon wat tijd.

FERNANDA

Ik heb geen tijd.

ROSALIE

(kijkt op horloge) Ik ook niet, Fernanda. Ik moet nog langs de wasserij.

FERNANDA

Ja?

ROSALIE

Mijn was afhalen. Alles netjes gewassen en gestreken. Dan ligt dat klaar voor morgen.

FERNANDA

Juist.

ROSALIE

Ik kan daar toch moeilijk aankomen met een zak vuile was, hé Fernanda? Daarmee dat ik al gauw naar de wasserij ben gegaan. Dat is gemakkelijk. Doet gij uw was nog zelf?

FERNANDA

Mijn was...?

ROSALIE

Is er iets?

FERNANDA

Neen.

ROSALIE

Bon. Dan stap ik maar eens op. Ik moet nog het één en ander inpakken.

(Rosalie staat recht, Fernanda volgt haar voorbeeld)

Fernanda. *(schudt haar de hand)*

Tot ziens.

FERNANDA

Ja, Rosalie. Tot ziens.

ROSALIE

Houd u goed. En veel chance met den dinges... hoe was 't nu weer?

FERNANDA

Jean.

ROSALIE

Jean, juist. Veel chance met uwe Jean. Ik hoop echt dat het iets wordt tussen jullie.

FERNANDA

We zien wel. En amuseert u daar in de Zonnestraal.

ROSALIE

(ze bekijken elkaar even, een stilte, dan omarmen ze elkaar)

Allee dan... dag, hé..

FERNANDA

Ja...

(Rosalie af, Fernanda blijft achter, zij kijkt Rosalie nog even na)

Een home, begot...?

Dat kan nu toch niet...?

(stilte)

Dat komt niet goed... neen, dat komt niet goed...

(gaat tot bij het graf)

(stilte)

Dag schatteke.

(stilte)

Ik weet niet wat ik moet doen. Ik weet het echt niet. Jean is een lieve... en hij ziet er niet slecht uit... Maar ik weet niet of hij een man voor mij is. Ik weet zelfs niet of ik wel iemand anders wil. Ik kan goed met hem klappen. Heel goed. Maar als ik tegen hem klap... dan denk ik aan u. Ik weet niet wat ik moet doen. En nu...dat Rosalie ook niet meer...

(stilte)

Ik wou dat ik we nog samen waren. Ik en gij.

(stilte)

(dan zacht) Het is niet eerlijk.

(stilte)

Ik zie u graag, schat. En dat zal altijd zo blijven.

Ik voel me zo....zo leeg.

Kunt gij mij niet zeggen wat ik moet doen?

(lange stilte)

Allee. Ik zal maar eens naar huis gaan.

Dag schatteke...

(dan vertrekt zij eveneens, maar wel in de andere richting)

(lichten faden uit)

EINDE VIJFDE SCENE

ZESDE SCENE

(ROSALIE komt aangewandeld, zij stopt bij de bank en gaat zitten. Een lange stilte)

ROSALIE

(kijkt even naar boven)

Ik hoop dat het droog blijft vandaag...

(stilte, kijkt dan op haar horloge)

Tiens, die is laat vandaag.

(stilte)

Ze zal toch niet kwaad zijn, zeker, omdat het al veertien dagen geleden is?

Ja zeg, dan had ze maar naar De Zonnestraal op bezoek moeten komen...

(stilte)

(spreekt tot FERNANDA, alsof die mee op de bank zit) Ja, Fernanda... als ik dat had geweten... dan was ik nooit naar dat home gegaan. Elke vrijdag een orkestje... Ja, mijn oor. Een ouwe vent met een gitaar die kinderliedjes zingt van Nonkel Bob... maar dan zo vals...niet te doen...

En al diegenen die daar zitten, vinden dat nog goed ook. De jongste is er 87...

(stilte)

En dan dat eten... allemaal zonder zout... dat smaakt naar niks.

(stilte)

Dansen? Pff... een hoop ouwe zakken die niet meer op hun benen kunnen staan. Plezant, jong. Heel plezant.

(stilte)

En in het buurthuis mag ik niet meer binnen...

Om hen te helpen heb ik eens aangeboden om 's middags achter de toog te staan en te tappen... En juist op die dag is er een hoop geld verdwenen uit de kassa. Die onnozele Adrienne beweert dat ik het geld heb gepakt. Erg, hé? Ik denk dat ze dat geld zelf heeft gepikt. Ik zie haar voor alles in staat.

En nu mag ik er niet meer binnen, verdomme.

(stilte)

Ja, Fernanda... ik hoop dat gij meer chance hebt met uwe dingetjes... uwe Jean...

(stilte, denkt na)

Die zal nu niet meer komen, denk ik... Misschien is ze vanmorgen al geweest..?

(stilte) Het begint frisjes te worden... *(kijkt naar bloempotje op graf)*

Maar allee, Christiaan, hoe heeft zij dat potje nu gezet? Dat staat helemaal scheef. Ik zal dat eens goed zitten. *(doet dit)* Dat is beter, hé?

(staat recht en wandelt richting jardin, merkt dan een verandering aan het kruisje)

Wat staat hier nu...?

(zij bukt zich om de naam te lezen, knijpt haar ogen op een spleetje, neemt dan haar leesbril uit haar handtas en zet hem op, bukt zich opnieuw)

Fernanda... Verhelst 1942-2021...

(schrikt)

Fernanda?

Zeg dat het niet waar is...

(zij gaat achterwaarts, zit dan op de bank en houdt de blik op het graf gericht)

Verdomme...zeg dat het niet waar is...

(ze blijft onbeweeglijk zitten)

(lichten faden dan langzaam uit)

EINDE